

ISKOLAI SZEMLE

Felelősszerkesztő: DEBRECZENI ISTVÁN református lelkész

Megjelenik két hetenként, szombaton

Előfizetési ára: egész évre 100 Lei,
fél évre 50 Lei, egyes szám 4 Lei.

Szerkesztőség: Salonta (Nagyszalonta)
Református lelkészi hivatal, a hová a
lap szellemi részére vonatkozó min-
den közlemény küldendő. Kiadóhiva-
tal: Oradea-Mare (Nagyvárad) Ferdi-
nánd király-út (Rákóczi-út) 14. szám
Előfizetési díjak, hivatalos hirdetések
díja, reklamációk Konrád Géza címére
Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 14. küldendő

Vasárnapi iskola.

Egyházkerületünk határozata értelmében a most megkezdett iskolai évvel együtt minden egyházban meg kell szervezni a vasárnapi iskolát. Ennek fontosságát hatalmasan állítja szemünkben a jun. hónapban Glasgow-ban tartott vasárnapi iskolai világkongresszus. Egyházunk jövőjét a vasárnapi iskolák által alapozhatjuk meg legbiztosabban, melyekben közvetlenül és legelőször, de egyszersmind legmaradandóbban olthatjuk be a gyermekek szívébe Jézus Krisztus szeretetét és követését, az igazi vallásosságot és az ezt ápoló egyházunk iránt való ragaszkodást, hűséget és szeretetet. Azokból a gyermekekből lesznek igazi buzgó, vallásos egyháztagok, akik már gyermekkorukban nyernek vallásos tapasztalatokat és akiknek az életben hétről-hétre esemény számba megy egy-egy várvavárt kedves vasárnapi iskolai összejövetel. Az ilyenek éppen úgy fognak érdeklődni, lelkesedni később is a vallásos élet és az egyházi élet után, mint sokan a football, a sport után. Pedig arra kell törekednünk, minden erőnkkel azt kell munkálnunk, hogy ilyen lelkes, szenvedélyes vallásos egyéneket és egyháztagokat neveljünk. De ezt csak a gyermeki szívekben végzett szeretetteljes munkálkodás által érhetjük el.

Ez a munka egyházkerületünk néhány nagyobb gyülekezetében már évek óta folyik és többnyire minden külső felhívás, vagy elrendelés nélkül. A legtöbb gyülekezetben azonban még ismeretlen s csak tapogatózás, vagy a kezdet nehézségeivel való küzdés. Mivel kerületi belmisi bizottságunk nincs, mely e tekintetben segítséget, utmutatást adhatna, némi pótlásképpen az alábbiakban közreadjuk a tiszántúli egyházkerületnek a vasárnapi iskolák ügyében a múlt év folyamán készült szabályrendeletét:

„A vasárnapi iskola az egyénenként való foglalkozást tekintí alkalmas módszerének. Lehetetlen tehát ezt a lelkész kizárólagos munkájának tekinteni. A munka megszervezése, vezetése és

felügyelete természetesen mindenkor a lelkész gondja és kötelessége marad, ugyancsak a munkatársak nevelése, felkészítése is. — Érezze a lelkész, hogy a vasárnapi iskolában nemcsak kicsiny gyermek előtt nyílnak nagyszerű lehetőségek, hanem a velük foglalkozó felnőtteknek is azáltal, hogy mindig több és felelősségteljesebb aktív részt véve a gyülekezet építésében, ezúton az evangéliumi hitéletben növekedjenek és elmélyedjenek. Míg tehát a lelkész a gyermekistentiszteleteket kitartóan folytatja, egyidejűleg foglalkozzék behatóan gyülekezete komolyabb és buzgóbb tagjaival, igyekezvén mindenekelőtt ezeket komoly lelkiéletre vezetni, lassankint előkészítve ezekkel együtt a vasárnapi iskola áldott munkájára Isten jelenlétében eltöltött, meghitt órákon. Óvakodjék attól, hogy mindenáron gyorsan akarjon eredményt, sablon munkává alacsonyítva a vasárnapi iskolát. Gondoljon mindig arra, hogy a vasárnapi iskola nem elméleti ismereteket akar közölni, hanem a pezsgő, eleven evangéliumi élet légkörébe igyekszik vonni s ennek hatásai alatt nevelni a gyermeket. Ezért pl. a pedagógiailag képzett egyének nem természetesen alkalmatlan munkások a vasárnapi iskolában is, mert a vasárnapi iskolai tanítónak engedhetetlen kettős minősítése: odaadó szeretet Krisztus és gyermekek iránt. Természetesen felbecsülhetetlen áldás, ha ehhez a pedagógiai készség is járul, azonban ez a kellő lelkiélet híján a vasárnapi iskolában hasznavehetetlen, míg a tapasztalat szerint a bensőséges keresztyén lelket vezérlő isteni Lélek amarra is megtanít. A munkatársak nevelésének munkájánál tehát egyelőre ne tegyen különbséget a lelkész gyülekezetének tanító, vagy más hivatást betöltő tagjai között. Foglalkozzék a fogékony lelkekkel egyformán nagy szeretettel és türelemmel, tudva, hogy ezzel gyülekezetét egyszerre két oldalról építi, nevelve egy olyan kis magot, mely segítő társa lesz a vasárnapi iskolában egyfelől, másfelől a megújulás kovásza a felnőttek között. Mikor aztán odáig eljutott, hogy vannak már — ha bármily kevesen is — kiket sikerült az üggyel

szemben felelősségük tudatára ébreszteni, kezdje el velük a szoros értelemben vett előkészítő órákat. Ugyanakkor pedig válassza ki és gyűjtse össze azokat a gyermekeket, kik legbuzgóbbaknak bizonyultak a gyermekekre kötelező gyermekistentiszteleteken s ezekből legyen — most már nem parancsra, hanem szívbéli vágyakozás folytán — amit lelkiismeretes munka után minden bizonnyal fogunk mindenütt találni! — az első vasárnapi iskolai csoport. Az ezekkel való foglalkozásba vonja be aztán a már nevelt munkatársakat, mindig több tevőleges részt juttatva nekik, eleinte a gyermekek hívogatásával, otthonukban meglátogatásával, aztán a helyiség rendbentartása s tanítás előtt a gyermekekkel való barátságos érintkezés körül. Lassankint vonja be a tanítás munkájába is, kezdve ezt az énekek tanításánál, az u. n. aranymondások beemlézésénél, főként pedig a szeretetteljes fegyelmezés körül. Amikor így felhasználható munkatársaink vannak, vehetjük fel teljes erővel a vasárnapi iskolai munkát: a csoporttanítással.

Tartsa nyilván a lelkész állandóan a 6—12 éves gyermeket, hogy így tájékozva legyen a gyermek-állomány felől, melyet mielőbb szükséges volna a vasárnapi iskolák hatáskörébe bevonni. Ez alkalmas eszköz lesz kezében a távolmaradók felkutatására s hívogatására akár a munkatársak, akár vasárnapi iskolás gyermekek útján.

Ne zavarja össze a lelkész a vasárnapi iskola munkáját sem a hisdedővő, sem az iskolai vallástanítás munkájával. Itt lelki élet közléséről van szó. Itt az ige ne soványodjék tanná, hanem váljék a gyermekszívben már örökéletre forró vizkútfejévé.

Csoportok alakításánál nem a gyermek neme, hanem inkább életkora, illetve értelmi színvonala legyen irányadó.

Helyiség szempontjából — miután egyelőre egyenesen vasárnapi isk. termekre nem gondolhatunk — a templom és az iskola jöhet tekintetbe. Az előbbi nagy mértékben ajánlja az, hogy a vasárnap megszentelése a templomlátogatás által is élénkebben bevésszék a gyermek lelkébe. Mindamellett tavasztól ősziig, kellemes időben használjuk ki a szabadban, árnyékos, szép udvarokon, stb. kínálkozó előnyöket."

REGISTRU DE INSPECTEI [ISKOLALÁTOGATÁSI NAPLÓ]

melynek beszerzése minden iskolára kötelező. — Kapható

Béres Károly könyvkereskedésében

Ara 50 Lei. Hozzávaló kivonat [Extras] darabja 50 bani.

Az ORLE konferenciája és kongresszusa Pápán.

Emlékezetes és mély nyomokat hagyó napokat élt át az Országos Református Lelkészegyesület augusztus hó 22—25. napjain Pápán.

A konferencia ismerkedési estje 21-én este, ahol szép számmal jelentek meg a lelkipásztorok. A két előadási nap (22, 23) mindegyikén reggel fél hétkor istentisztelet volt a templomban (Czeglédy Sándor, ill. Megyasszay Vince esperesek magyaráztak bibliát); hét órakor reggeli a konviktusban; nyolc órától egy óráig s délután 3 órától hét óráig tudományos előadások voltak, amikor is dr Révész Imre két előadással, Tóth Lajos, Pongrácz József, Csizmadia Lajos, dr Vass Vince pápai, dr Kovács J. István budapesti, Marton János sárospataki, dr Tankó Béla, dr Lencz Géza, Kiss Ferenc, dr Erdős Károly debreceni tanárok és Czeglédy Sándor győri lelkipásztor és tb. esperes egy-egy előadással vettek részt. Este nyolc órakor, vacsora előtt, áhitat volt a konviktusban, amelyiken 22-én Csomasz Dezső, 23-án Szabó Balázs magyarázta az írást. Az előadásokat, amelyek a nőnevelő-intézet dísztermében voltak, állandóan nagy érdeklődéssel hallgatták az egybegyűltek. Augusztus 23-án a főiskola dísztermében belmissziói konferencia volt, amelyen Czeglédy Sándor, Csikesz Sándor, Pongrácz Józsefné, dr Victor Gabriella, id. Victor János és Pongrácz József szerepelt.

Augusztus 24-én, vasárnap reggel id. Victor János mutatott be vasárnapi iskolai csoport-tanítást, amely után a jelenlevő több mint 300 lelkipásztor, jórészt palástosan, bevonult a templomba. A hívek hatalmas tábora előtt dr Ravasz László prédikált ihletett ajkakkal, az agenda beszédét pedig dr Baltazár Dezső mondotta prófétai látással. Megható volt a lelkipásztorok urvacsorázása s az a jelenet, amikor a fennálló gyülekezet áhitata mellett együtt vette a szent jegyeket a két püspök. — Délután vallásos estély volt, amelyen imádkozással Kiss József esperes, énekszámmal Varga Ferenc és Leel-Össy Árpád, költemény felolvasásával Baja Mihály, Muraközy Gyula és Megyasszay Vince, hegedűjátékkal Kálmán Farkas bogdásai lelkipásztor, szávalattal Ólé Sándor móri lelkész, előadással dr Antal Géza pápai theol. tanár vett részt.

A közgyűlés napján, 25-én, hétfőn, reggel Juhász László esperes végezte az istentiszteletet. — A közgyűlés 8 órakor kezdődött. Napirend előtt üdvözlölte a közgyűlést a dunántúli egyházkerület (dr Antal Géza), a pápai főiskola és nőnevelő-intézet (Czeglédy Sándor), a pápai egyházmegye és egyház (Kiss József), az evangélikus egyház (Gyurácz Ferenc ny. püspök), az izraelita hiózség (dr Weltner Sándor orvos), Veszprém vármegye (dr Horváth Lajos főjegyző) és Pápa város (dr Tenzlinger József polgár-

mester). Az üdvözlésekre adott válasz után dr. Baltazár Dezső püspök-elnök tartotta meg hatásos megnyitó beszédét, amely a pápai napok fénypontja volt. A közgyűlés sok, jelentékeny programpontra közül igen meleg érdeklődés kísérte Kiss Ferenc kálvineumi elnök jelentését a Leánykálvineum létesítéséről. A jelen voltak bizonyára magukkal vitték a megvalósítás szükségét érző és cselekedetekben megnyilvánuló áldozat készséget.

A közgyűlést követő közebéden a Baltazár-serleggel Czeglédy Sándor mondott szép beszédet.

Délután fél öt órakor a nagyszámu hallgatóság előtt a Petőfi házat Baja Mihály, a Jókai házat Muraközy Gyula, a Szabadság-oszlopot Juhász László koszorúztatta meg. Ezután a nőnevelő intézet oszonnát, este hétkor a Nőegylet szeretetvendégséget adott. Ez utóbbin imádsággal Pongrácz József, hegedűjátékkal Gáthy Ferenc, szavalattal dr. Körös Endre igazgató, énekkel Erdőssy Vilmosné, biblíamagyarázattal dr. Vass Vince vett részt.

Az augusztus 26. és 27. napjain jól sikerült battoni kirándulásra száznál többen mentek el.

A konferencia és közgyűlés helyi rendezői, köztük dr. Vass Vince, Tóth Lajos, Lic, Rácz Kálmánné urasszony, a Nőegylet tagjai, a felszolgáló uri leányok. Fejes Zsigmond konviktusi felügyelőtanár őrjáti, de minden tekintetben kifogástalan munkát végeztek.

Kedves volt a debreceni Kántus volt tagjainak együttesen előadott Csokonai- és más dalai.

Megemlítsékre méltó az is, hogy a konferenciális pénzek összforgalma kevéssel haladta meg a 60 milliót s ennek az összegnek mintegy 25 százaléka a lelkészárvak segélyezését munkálta.

A jövő évi kongresszus tartására a kecskeméti egyház bizta meg a Lelkészegyesületet.

BISZÁK JÓZSEF

harang- és ércöntődjé Gyoroc-on
(Győrök, Hrad-megy)

a legjutányosabb árak mellett készíti a legfinomabb anyagból bármely hangú és nagyságú a legdiszesebb kivitelben, kívánatra feliratokkal, képekkel díszítve, ingó rendszerű vas felső koronával, vagy bármely más kívánt rendszerű állvánnyal. Gyártmányai kiválóságát több elismerő levél igazolja. Érdeklődőknek részletes leírással és árajánlattal készséggel szolgál.
[Megrendelésnél kérem ezen lapra hivatkozni.] 10

Orgonahomlokzatsipok

a rekvirált sipok helyébe elsőrendű kivitelben készülnek

Wegenstein S. Fiai orgona- és harmonium gyárában, Timisoara.

Kitűnő hangú harmoniumok és pedálos harmoniumok állandóan rakliron. Orgonajavítások, tisztítások és hangadások pontosan eszközölkének. Köszönettel és harmonium-örjegyzéssel díjtalanul szolgálunk. 16—26

Egyházi hírek

Magyar Református Naptár. Ezzel a címmel jelenik meg a jövő évi naptárunk, mely vallásos, hitelesítő és egyházépítő tartalmánál fogva, rendkívül értékes darabja lesz vallásos irodalmunknak és sikerrel fogja munkálni az egyházi és lelki élet meggyarapodását. Ugy a kifejtetten vallásos, mint szépirodalmi részben a legkiválóbb írók szólnak meg és írásaik legjavát adják, mellyel biztosítják a naptár belső értékét. — Ára darabonként 15 lei lesz, melyből a szokásos percent az eladót illeti. A tiszta jövedelem a lelkészárvaké, a nagyváradi prot. árvaházé és a lelkészegyesületé. Október végén jelenik meg.

Templomszentelés Köröstárkányban. „A gyors munkásokat kezök meggazdagítja” ezen bibliai örökérvényű szavak elévülhetetlen igazsága telt be a köröstárkányi egyházon is,

templomának renoválására 130 ezer Leit ajánlott fel s ezen kívül a szükséges összes kézi napszámot és fuvarot szolgáltattak. A templom korhadozó fedélgerendázását, cserepezését rendbe hozták s kívül fehérre, belül pedig bizonyos színes nyulatokkal s oszlopozással kifestették. Ezen kívül a karzat és székek ríktó színeit fehérre festették s a párkányozást aranyozták. — A megújított templomnak a közhasználatra való ünnepélyes átadása július hó 20-án délelőtt történt. A reggeli órákban már hosszú kocsisor szállította a vasutól és Belényesről az érkező vendégeket. Az istenítisztelet délelőtt 10 órakor kezdődött. Imádkozott Bottyán B. belényesi s prédikált Dibácz József nagylaki lelkész. Urvacsorát osztott Kovács Zs. kisnyégerfalvi és Szatmári J. remetei lelkész. Az istenítiszteleten a belényesi jól szervezett vegyes kar is közreműködött. — Délben a vidékiek részére ebédet adott az egyház s az ehez szükséges élelmiszereket is mind az egyház tagjai adták össze s a helybeli uri és polgári asszonyok szervírozták azt nagy odaadással. — Délután 4 órakor egy szép vallásos ünnepélyt rendezett a lelkész a templomban a következő műsorral: Inoncatio: 130 dics. 4. v. a belényesi dalárda éneke. Biblíamagyarázatot tartott Juhász A. fenesi lelkész, ezt követte Tatai Ambrus szép szóló-éneke, majd szavalt Tatai Ilonka, aztán a Tatai Testvérek duettje következett. Szavalt Nagyné Popa Mariska s énekelt ismét Tatai Ambrus s szavalt Józsa Jolán. Végül Szakács Dénes helybeli lelkész záró-imádsága után eléne-

kelte a gyülekezet a 70. dicséret 7-ik versét. A program-számok mind fényesen sikerültek. Ugy a helybeli közönség, mint a vidéki vendégek egy kellemes nap emlékével távoztak. Nagy elismerés illeti a gyülekezet lelkészét: Szakács Dénest, ki nek buzntására adták össze filléreiket készséggel a gyülekezet tagjai s ki az ünnepély szervezését is néhány lelkes presbíterrel fáradhatatlanul végezte. — Isten áldása legyen továbbra is a körös-tárkányi buzgó gyülekezeten. Haladjanak előre s bővülködjenek testi-lelki javakban és áldásokban.

Harangavatás Ombodon. Az ombodi gyülekezet augusztus 10-én avatta fel két új harangját lélekemelő ünnepély keretében, melyen az egyházkerület vezetősége: Széll György esperes és Csernák Béla főjegyző is megjelent, kiket a gyülekezet a Szatmárról velük érkező nagyszámú vendégekkel együtt ünnepélyesen fogadott. A megkonduló új harangok hívó szavára templomba vonult az ünneplők serege, közöttük 15 lelkész, továbbá az egyházmegye világi vezetői a vidék földesurai és családjai. — Gyülekezeti éneklés után az akadályoztatása miatt távol maradt főtisztelőtű Sulyok István helyett harangavató gyönyörű imát Béteky Lajos szatmári lelkész mondott. Utána a helybeli Énekkar ifj. Fövenyessy: „Égi Atyánk, nagy Istenünk” című művét zengette el Szeőke József kántortanító karnagy avatott vezetésével, akiről már most megjegyezzük, hogy a harangszentelés és az ünneprendezés körül kifejtett munkában az oroszlanrész őt illeti. Csernák Béla Márk. ev. 14. r. 8. v. alapján tartott ünnepi beszéde magas színvonalu, gazdagon építő és valóban lebilincselő volt. A vezérige nyomán: „Ő, ami tőle telt, azt tevő”, elragadóan fejtette ki, mit kell tennünk Krisztusért, az Ő egyházáért és intézményeiért a külsőképen kifejezendő áldozatosság által, különösen pedig a magunk benső, lelki megépítését illetően. Majd a dalárda újbóli szereplését, a XC. zsoltár 1. versének eléneklését követőleg Oláh Sándor egyházmegyei jegyző, szamoskrassói lelkész keresztelt meg két csecsemőt, alkalmi vonatkozása, magvas szép beszéddel. Az Énekkar, Mozart: „Óh Atyánk és vezérünk” című alkotását előadván, Gy. Kovács József helybeli lelkész felolvasta a harangok beszerzésének történetét. E szerint a harangok árának (65,000 Lei) előteremtése több évi gyűjtésnek az eredménye s az adakozásból bőven kivették részüket az Amerikába szakadt ombodi hittest-

vérek, valamint a községben más vallásu atyafiak is. Végül közének fejezte be az áldásokban gazdag istentiszteletet. — Ezalatt a templomból kirekedt még nagyobb gyülekezetnek az iskola udvarán felállított lombátorban Mogyorós Sándor csengerbagosi lelkész tartott prédikációt Pál Ef. 6. r. 11, 13—17. versei alapján, méltatva lelkesen ez ünnepi alkalom jelentőségét. — A délutáni istentiszteletet pedig Szabó Endre kakszentmártoni lelkész látta el szintén hatalmas közönség jelenlétében, Esaiás 50. r. 7. verséről tartott szépen kidolgozott beszédet. — Délben nagyszámú résztvevővel közebéd volt, melyet számos köszöntő fűszerezett, éltetve az egyház nagyérdemű lelkipásztort, tanítóját, presbytériumát, áldozatkész, buzgó tagjait.

Lelkészmeghívások. A halmi-i református gyülekezet a Varga Károly elhunytával megüresedett lelkészi állásra meghívás útján Kürthy Károly szamoskőrödi költő-papot választotta meg. A meghívási eljárás törvényben előírt formáságainak utolsó mozzanata augusztus hó 20-án zajlott le, amikor Béteky Lajos lelkész és dr. Hadady Lajos ügyvéd, egyházmegyei kiküldöttek a halmi-i gyülekezetben megjelenén, ott a hívek ismételt akarat nyilvánítsa alapján, Kürthy Károlyt a halmi-i gyülekezet megválasztott lelkipásztorának jelentették ki. Amennyire örülünk az egykor gyülekezetünkben is közmegelegedésre forgolódott, költői lelkületű szolgatársunk megérdemelt előhaladásának, ép' oly jóleső látnunk a halmi-i gyülekezet eljárását, hogy e nehéz időkből a választási villongások mellőzésével meghívás útján töltötte be a lelkészi állást. — Ugyanilyen örömmel jelentjük, hogy a fugyi-i egyház Dankó József magyarcsekei lelkészt egyhangulag meghívta lelkipásztorául. — A nagyobb és felelősebb munkakörbe elhívott lelkésztársaknak adjon az Ur erőt és buzgóságot magasztos, szép hivatásának a betöltéséhez, a választó gyülekezeteknek pedig azt kívánjuk, hogy fejlődjenek és virágozzanak az új lelkipásztor vezetése mellett!

Harangavatás Kakszentmártonban. A kakszentmártoni református gyülekezet augusztus 31-én avatta fel ünnepélyes keretek között új harangját. Az ünnepélyre érkezett egyházmegyei lelkészeket a templom előtt Szabó Endre helybeli lelkész fogadta bensőséges üdvözlő beszéddel, akiknek részéről Szabó József aranyosmeggyesi lelkész, egyházmegyei tanácsbíró mondott köszö-

MEGJELENT a vallásügyi miniszter úr 100.088—924. rendeletének megfelelően revideált: Nánay EGYHÁZTÖRTÉNET, Szappanos REFORMÁTUS KERESZTYÉN VALLÁSTAN. Ára 20-20 Lei. Beszerezhetők Béres Károlynál, Nagyváradon, Fő-utca 14. szám.

netet. A kakszentmártoni vegyeskar pedig egy szép, összhangzatos éneket adott elő Bagossy Endre tanító vezetése mellett. Majd a vendégek elszállásolása után megszólalt a toronyban az új harang, hívogatta az örömnüpet ülő gyülekezet tagjait és a vendégeket a harangavató ünnepi istentiszteletre. Mindjárt az első harangszóra meg meg is telt szorongásig a templom, sőt nagy számban maradtak azon kívül is, akiknek a részére a templom előtt Barkász Imre patóházai lelkész tartott külön istentiszteletet. — A templomban a gyülekezet éneke után Szabó József aranyosmeggyesi lelkész mondott buzgóságos, szép alkalmi imádságot. Majd a szatmárnémeti-i Ipartestületi Dalkör 4 tagja adott elő egy ének quartettet. Az ünnepi egyházi beszédet Boros Jenő szatmári lelkész tartotta, buzdítván a gyülekezetet a templomszeretetre, az istenfélő, nemes életre és az egyházért való további áldozatkészségre. A beszéd elhangzása után a helybeli vegyeskar énekelt. Az urvacsorai szertartást Papolczi Zoltán apai és Bogdán Lajos pettyéni lelkészek végezték. Végül pedig Szabó Endre helybeli lelkész ismertette a harang beszerzésének történetét, mely szerint a 145 kgr. súlyú harang 26,000 Leibe került, amelynek a fedezésére már eddig 22,000 Lei gyűlt be a hivektől. — Délben közebed volt az iskola udvarán felállított sátorban. A délutáni istentiszteleten Kürthy Károly szamoskőrödi lelkész mondott költői szárnyalású imádságot és beszédet. Este pedig jól sikerült táncmulatság zárta be az örömnüpet, amely az egyház céljaira 11,000 Leit jövedelmezett.

Templomszentelés Adorjában. Magasztos ünnepe volt augusztus 17-én az adorjáni református egyháznak: templomszentelés, amelyet csak távoleső emberöltők gyermekei ülhetnek. — A gót stílusban emelkedő, megnyerő külsejű kis templom közvetlen a háború előtt készült Demjén Istvánnak, a gyülekezet akkori lelképásztorának agilis irányítása mellett. A közbejött zivataros idők miatt a felszentelésre csak most nyílt alkalom, amikor e hajlék teljes egészében fölékesülve külsőképen is átadatott dicsőséges rendeltetésének. A bevezető ünnepi istentiszteleten, a templomot zsufolásig bejött gyülekezet jelenlétében éneklés után a felszentelő, gyönyörű imát Széll György esperes mondotta. Utána Szathmáry József szatmárnémeti-i presbyter énekelt művészi előadásban. Az alkalmi prédikációt Sárközi Lajos szatmárnémeti-i lelkész tartotta Pál I. Kor. 3. r. 16—17. v. alapján, kiemelve azt a gondolatot, hogy a templomszentelés jelentősége a magunk templommá való szentelésében áll. Majd Szabó Károly sárközujlaki lelkész keresztelt meg egy kisdedit; Kürthy Károly szamoskőrödi lelkész pedig — magasan szárnyaló agenda be-

széde után — az urvacsorát osztotta ki Mogyorós Sándor csengerbagosi lelkéssel együtt a hatalmas számu résztvevőknek. Megelőzőleg ugyancsak Mogyorós Sándor prédikált a templomon kívül rekedt óriási közönségnek a mi vitézkedésünk eszményeiről, mélyen szántó beszédével elragadva a hallgatóságot. — Az örömnünap programját hangulatos bankett, délután pedig a községbeli ifjúság jól betanult szereplésében szórakoztató előadás egészítette ki és sikerült táncmulatság zárta be. — Méltó elismerés illeti a presbytérium minden egyes tagját, akik — élükön siető Pál lelkéssel — buzgó odaadással fáradoztak az ünnepség megrendezése körül. De különösen Sepsy Dániel földbirtokost, aki nemcsak a templomépitésből vette ki dicséretesen a maga részét, a festési költségeket külön is egyedül viselvén, hanem az örömnünap házigazdái teendőit is magyaros nagy szeretettel és áldozatos szívvvel látta el. — Az akáclobbos derék falura és templomszerető, buzgó népére szálljon a jó Isten minden áldása!

Szerkesztői üzenetek . . .

A. L. Póka. A hiányzó számokat a kiadóhivatal megküldi. Az új előfizetők a 14-ik számtól kezdve kapták. — **Sz. M.** Temesvár, **P. I.** Iriny, **A. A.** Gyanta. Az adományokat megkaptuk és rendeltetési helyére juttatuk.

Hivatalos rész.

729—1924.

Nagyitiszteletű Iskolaszéki Elnök és Tanító Urak!

A közoktatásügyi miniszter ur 100,088—1924. szám alatt kelt rendelete az 1924—25. iskolai évben fokozottabb mértékben hajtatható végre, felhívom figyelmüket a rendelet záró soraira, mely szerint csak olyan tankönyvek használhatók, amelyek nem tartalmazznak a jelen helyzettel ellenkező részeket. Épen azért az elemi iskolák V. és VI. osztályaiban vallástani kézikönyvekül ez új iskolai évben csak az egyházkerületünk által revideált alakban kiadott Nánay: Egyháztörténet és Szappanos: Református Keresztényen Vallástanát szabad használni.

Ezen vallástani kézikönyvek egyházkerületünk vallástani kézikönyveinek kiadója: Bérés Károly nagyváradi nyomdatulajdonos útján szerzethetők be.

Nagyvárad, 1924 szeptember 18.

Csernák Béla,

egyh. ázkerületi főjegyző.

Pályázat.

A tóti-i (Bihar m.) ref. egyház pályázatot hirdet megüresedett kántortanítói állásra.

Javadalom: 1. Természetbeni lakás (2 szoba, konyha, mellékhelyiségek, konyhakert.) 2. Minden páros személytől félvéka buza, összesen 25 köből, értéke 12000 lei. 3. 13 tizenhárom katasztrális hold föld, melyből kilenc hold szántó, négy hold kaszáló. 4. 4 (négy) legelő illetmény. 5. Négy erdőjog. 6. Három öl tűzifa beszállítva. 7. Stóla, egyházkerület megállapítása szerint. 8. Esetleges államsegély.

Köteleességek: 1. I-VI o. fiu, esetleg III-VI. osztályu vegyes növendékek tanítása. Istentiszteletek és temetések alkalmával kántori teendők végzése. 2. Lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat. 3. Ismétlő iskolásfiúk tanítása téli hónapok alatt, melyért a községtől 200 lei jár. 4. Egyházi jegyzőkönyvek vezetése.

Pályázók kérvényeiket ezen hirdetés megjelenésétől számított 10-ig küldjék be alulírott Egyháztanácshoz címezve: Tóti (Tănteu) Bihar m. Utolsó állomás Margitta, melyhez nevezett község 8 km.-re van.

Ref. Egyháztanács.

Pályázat

A kisszántói (Sântaul-Mic) ref. egyház pályázatot hirdet helyettes kántortanítói állásra, a jelenlegi kántortanító egy éves katonai szolgálata idejére, a folyó év október 1-től 1925. év október 1-ig terjedő időre. Javadalma: természetbeni lakás, 22 kat. hold föld hozadékanak; 60—70 növendék után járó 1—1 véka buza és 1—1 csirke tandíjának és az egyház pénztárából havi 200 Lei készpénznek 70 százaléka. Köteleessége: az összes kántortanítói teendők elvégzése. Az iskola I—VI. osztályu vegyes. Pályázhatnak ref. vallásu, román képesítésű férfi- és nő-tanítók szeptember 28-ig. Pályázati kérvények a ref. lelkeszi hivatalhoz küldendők.

Kisszántó (Sântaul-Mic), Bihar-m., u. p. Bihar-püspöki, 1924 szeptember 8.

Babicsák József s. k.,
ref. lelkesz, iskolaszéki elnök.

Pályázat.

Az irinai (Irinai) ref. egyház eltávozott tanítópár helyére pályázatot hirdet.

1. Kántortanító (nő) fizetése: 3 hold régi, 1 hold igényelt szántóföld, kevés szőlővel ültetve; 1 hold 475 öl rét; 2 hold legelő; 2 öl tűzifa beszállítással; 5 q buza; 8 q rozs, csak több lehet; tandíj 1—1 vékacsós tengeri; 1—1 csirke; 2 Lei, tanítvány 70 körül I—II. osztályosokkal, kik fi-tanítónak fizetnek; stóla; munka és munkaváltság 700 Lei közt egyház választ, kedvelt tanító kérése azonban győz. — Díjlevele mai értéke 12,747 Lei.

Köteleesség: presbitérium által kijelölt osztályok tanítása, I—VI. is fizetésjavítással szükségkor, most a III—VI. osztály; kántorkodás, jegyzősködés, lelkesz és tanító-társ helyettesítése szükségkor.

2. Tanítónő fizetése: Egyháztól 6000 Lei, 125 Lei lakbér, vagy egy kis szoba tanterme mellett. Kerületi kulturpénztárból 6000 Lei.

Köteleesség: presbitérium által kijelölt osztályok tanítása, most I—II. osztály; női kézimunkatanítás; tanítótárs helyettesítése szükségkor.

Mindkét állás november 1-én foglalandó el.

Levitzgázott pályázók kérvényeiket folyó évi október 8-ig, szükséges okmányokkal következő címre küldjék: Ref. lelkeszi hivatal, Irina—Irinai per Careil-Mari jud. Satu-Mare.

Presbitérium.

Harangokat,

vas harangszerezőnyeket ajánl
és vas harangállványokat

Hőnig Frigyes harang-
öntődjéje

ARAD, Strada Baritiu No. 10-21. Alapítva 1840.

BÉRES KÁROLY

könyvnyomda, könyv- és papirkereskedése

a Királyhágómelléki Református ORADEA-MARE
Egyházkerület Vallástani kéziköny-
veinek kiadója és főbizományosa NAGYVÁRAD
Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-út) 14.

A királyhágómelléki ref. egyházkerület főhatósága
alá tartozó elemi iskolákban a következő tankönyvek
használandók az 1924—25. iskolai évben:

I. osztály. Lei
Dr Caba Ágoston, Fonomimicai ABC és Olvasókönyv 22.—

II. osztály.

Zöld Mihály, A református gyermek első valláskönyve 12.—
Dr Caba Ágoston—Nagy Vilmos, Magyar olvasókönyv II. o. 22.—
Dr Augustin Caba, Abecedar Fonomimic, Partea I. și II. 25.—

III. osztály.

Nagy Vilmos, Református Vallástani kézikönyv III. o. 14.—
Dr Caba Ágoston—Nagy Vilmos, Magyar olvasókönyv III. o. 24.—
Dr A. Caba, Manual de limba româna [Román Nyelvkönyv] 18.—
Toma Cocișiu, Legendeale Românilor — — — 3.—
Coroiu—Tripon—Domocoș, Geografia județului Bihor — 7.—
Dr Caba—Coroiu—Nagy, Biharmegye kézi térképe — 8.—

IV. osztály.

Nagy Vilmos, Református Vallástani kézikönyv IV. o. — 14.—
Dr Caba—Nagy, Magyar Olvasókönyv IV. o. — 26.—
Dr Augustin Caba, Manual de limba româna — — 18.—
Toma Cocișiu, Istoria Românilor IV. o. — — 8:50
Coroiu—Tripon—Domocoș, Geografia Patriei [Földrajz] 10.—

V. osztály.

Nánay Béla, Egyháztörténet — — — 20.—
Több népiskolai tanító, Magyar olvasókönyv — — 40.—
Dr Augustin Caba, Manual de limba româna — — 18.—
Toma Cocișiu, Istoria Românilor V—VI. o. — — 11.—
Dulfu P. Cristescu D. și Cristescu Fl., Geografia Continentelor 17:50
Dr Muresan—Dr Ioanovici, Constituția Patriei — — 19.—
Szebesztha—Bányai, Természettan és vegytan — — 23.—

VI. osztály.

Szapponos Károly, Református Keresztény Vallás — 20.—
Több népiskolai tanító, Magyar olvasókönyv — — 40.—
Dr Augustin Caba, Manual de limba româna — — 18.—
Toma Cocișiu, Istoria Românilor V—VI. — — 11.—
Dulfu P. Cristescu D. și Cristescu Fl., Geografia Continentelor 17:50
Dr Muresan—Dr Ioanovici, Constituția Patriei — — 19.—
Szeiler Miklós, Természettan és vegytan — — 23.—

A tankönyveken kívül a legjobb füzetek, írók, tollszárazak, tollak, törölgummik, fekete és színes tenták, palatáblák, palavesszők, szivacsok, stb. legjutányosabban kaphatók.

Kiváló tisztelettel: Béres Károly.

LELKÉSZEGYESÜLET

Alakítsuk meg a Lelkészegyesületet

A Lelkészegyesület sorsa és jövője a királyhágómelléki lelkészek kezében van. Kettő nagy örökség gyanánt jutott ide. Egyfelől az ORLE-tövéttük át, melynek 17 esztendő s multja és ma virágzó jelene a továbbfolytatás kötelességét parancsolja ránk, másfelől átvettük, mint értékes talentumot, megtartás és gyümölcsozés végett erdélyi társainktól, kiknek biztató, de egyszersmind figyelő tekintete kíséri minden cselekedetünket és várja megmozdulásunkat.

De ha az örökségek nem is köteleznének kötelez bennünket a saját érdekünk: a jelenünk és a jövőnk! A testületi szellem, a kartársi érzés kifejlesztésének ez a legközvetlenebb útja és módja s ki merné tagadni, hogy erre sohsem volt nagyobb szükség, mint most? Az igazi lelkéletnek és egyházunk megújulásának a Lelkészegyesület a legtermészetesebb forrása, mely a maga ágazataival: az egyházmegyei egyesületekkel és a lelkészi körökkel a leghatásosabban munkálhatja azt. Éppen a lelkészegyesület van hivatva, a maga tagozataival eleveiséget, élete vinni bele a hivatalos egyház és szerveinek rideg élettelen formalitásokból álló életébe. Új lelkész munkák tárulnak fel előttünk, melyekben a legtöbben járatlanok, — ezekre utmutatást, segítő kezét és bátorítást egymásnak legeredményesebben csak egy virágzó lelkészegyesületben adhatunk. Kinek ne volna szüksége egymás támogatására? Ezt pedig csak ott nyerhetjük meg, ahol őszintén bevallhatjuk munkáinkat, kísérletezéseinket, sőt sikertelenségüket is, mert tudjuk, hogy érettük nem a felebbvalók ítéletét, hanem megértést és általa segítséget nyerünk.

A közöny, mely hiveink egyrészt már halálos hatalmába kerítette, bennünket is fenyeget és ellene nem a hatalom parancsolatával, hanem egymás lelkével védekezhettünk. Az ORLE-nek évről-évre nagyobb eseményszámba menő konferenciái és kongresszusai bizonyítják mindezeket legjobban, melyekről a jelenlevők hosszú időre szóló indításokat, erőt és buzdítást visznek magukkal, munkájuknak több lélekkel és több eredménnyel való folytatására. Minderre pedig legjobban a mi kerületünkben van a legnagyobb szükség.

A felsoroltakon kívül még a Lelkészegyesületől várom a nyugdíj- s özvegy- és árvaügy sikeres rendezését, mely utóbbi a lelkészárva

nevelő intézetének felállítását kell, hogy eredményezze. Midőn ily nagy munkatér és ily sok feladat vár a Lelkészegyesületre, senkinek sem lehet aggodalma afelől, hogy működése majd az ellenzékeskedésben fog kimerülni. Hogy a választmány jelen tagjaitól ez mennyire távol áll, legjobban bizonyítja az a megnyilvánult óhaj is, hogy elnöke a mindenkori püspök legyen.

Távol tehát minden más céltól és gondolatától, egyedül egyházunk érdekében hívjuk minden elkészítársunkat és hívjuk a megyei tagozatokat: alakítsuk meg a Lelkészegyesületet!

Debreceni István.

Külföldi irodalmi szemle.

[Folytatás.]

A jelenkor vallásos mozgalmairól érdekes képet nyújt Kessler Kurt „Die religiöse Bewegung der Gegenwart”. [Leipzig, Teubner 1921.] című műve. Szerző a vallásos élet tudományos elki motívumait tárja fel; az előbbieket a vallásörténet, valláslélektan és vallásbölcsezetben, utóbbiakat a theozófiában, a modern misztikában és az aktivizmusban jelöli meg; hogy az utolsó fejezetben kritikailag foglaljon állást velük szemben és következtetéseket vonjon le az egyház, a theologia és a vallástanítás számára. [Cickeley.]

„A komoly bibliakutatók nemzetközi egyesülete” néven működő vallásos szektát állítja elének s ennek jelentőségére, az egyház szempontjából való veszedelmes voltára figyelmeztet s a védekezés eszközeit tárgyalja Loofs Fr. Die „Internationale Vereinigung Erustez Bibelforschcz”. [Leipzig, Hinrichs 1921.]

A világháboru előtt egymásután jelentek meg a külföldi protestáns egyházakról irt tanulmányok. Gondoljunk csak az északamerikai, angol, svéd, norvég stb. egyházak Kirchenkunde-ira; a Lüttge pompás könyvére, a francia protestánsokról. A háboru alatt ez a munka az entente államokkal kapcsolatban lehetetlenné vált. Baumgarten O. az első köze tartozik, aki a háboru utáni, rendkívül kritikus atmoszférában felveszi az elhagyott fonalat és folytatja a munkát. Higgadt tárgyilagossággal, elfogulatlan éleslátással kutatja az angol vallásos és egyházi élet legújabb jelenségeit és bennünket is eszméltető tanulmányában ad számot tapasztalatairól, kimutatva az angol vallásosságnak a némettől eltérő sajátos vonásait.

A kieli professzor könyvének a címe: „Religiöses und Kirchliches Leben in England”. Leipzig, Teubner]

Élénk tevékenységet tapasztalunk a liturgi-
kai irodalom terén is. Meg van ennek a maga
oka. A kötött elemekből álló német evangélikus
liturgia megmerevedett s a változott viszonyok
között tartalmilag is sok tekintetben nem felel
meg az istentisztelet lényegéből folyó kívánal-
maknak. A liturgia alkalmazkodni kénytelen a
kereteiben és tartalmában is nagyon megváltozott
élet szükségleteihez. Megeleveníteni, felfrissíteni
az istentiszteletet; egy gondolatban összekap-
csolni az istentisztelet alkotórészeit s így egysé-
gessé tenni: ez lett a jelszó. Az Arper K.—
Zillesseu A.: „Evangelisches Kirchenbuch”-jának
első kötetében [Gottesdienste, Göttingen, Vandenhoeck—Ruprecht 1921.] mely most harmadik, át-
dolgozott kiadásban áll előttünk, ezek az elvek
értvényesülnek. A liturgia [egységére törekszik
olyanformán, hogy az egyes istentiszteleteket
egy-egy vezető gondolat alá rendeli, ilyenformán:
vágyódás Isten után, Isten ígéje, igazságosság,
könyörületesség, háládatosság, imádság, hivatás,
hoz való hűség, keresztyén szabadság, tisztaság
bűn és büntetés, kísértés, házasságvonás család
stb. Az egyszerű és nem kenetteljes imádságok
megtalálják az utat a gyülekezet szívéhez. Ezt a
könyvet, bár a német evangélikus liturgia lényege-
sen különbözik a mienktől, haszonnal forgathat-
ják mindazok, kik református istentiszteletünket a
mai alkatelemeinek megváltoztatása nélkül, az
egyes részek tartalmának, hangjának [imádságok]
megújításával akarják módosítani.

Mélyebbreható reformokra törekszik az u. n.
Hochkirchliche Bewegung, melyről az „Cit” hasáb-
jain már említés történt. A mozgalom hívei egye-
sületbe tömörülve dolgoznak Mosel lelkész és
társainak vezetése alatt. Folyóiratot is adnak ki
„Die Kochkirche” címen. [Evang. Buchhandel, Berlin
Mohreustr.] Céljukat érdekesen tükrözteti
vissza, liturgiai vonatkozásban is az alábbi idé-
zet, melyre Cickeley hívja fel a figyelmet: „A
protestantizmus hasonlít a Jézus példázataibeli té-
kozló fiúhoz. [Luk. 15.] A római katolikus egyház
pedig az atyai házban megmaradt fiúhoz, aki jo-
gosultságának büszke tudatában így szól: „Ime a
te fiad, aki a maga részét eltékozte”. A protes-
tantizmusnak most vissza kellene térnie, nem
ugyan a róm. kath. egyházhoz, nem a katoliciz-
mushoz, hanem a katholicitáshoz, nem a testvér-
hez, hanem az Atyához és az anyaszentegyházhoz”.
Hausen].

Értvényesülhet-e a Hochkerchluche Bewegung
célja a liturgiában? Aki Huilernek, a katolikus
papból lett prot. theol. tanárnak „Katholischer und

evangelischer Gottesdienst” [München, Kaiser
1921.] című művét olvassa, a kérdésre nemmel
válaszol. H. abban a szerencsés helyzetben van,
hogy közvetlen tapasztalat, személyes élmények
alapján ismeri és határozza meg, igen finom elem-
zésben a katolikus és az evangélikus istentisz-
teletet s az ezek háttérében álló s egymástól lé-
nyegesen különböző keresztyén kegyességi tipu-
sokat. Fejtegetései nyomán, ahhoz a megállapításhoz
jut, hogy a katolikus és evangélikus istentisztelet
nem egyesíthető, hanem mindkettőt a maga egyé-
niségében érintetlenül kell fenntartani.

Tasnád.

(Folyt. köv.)

Bereczky József.

Apróbb közlemények.

Felhívás. Ismételten felhívjuk mindazokat, kiknek címére lapunkat eddig megküldtük, hogy ha előfizetni nem szándékoznak e lap példányt haladéktalanul küldjék vissza a kiadó-hivatalnak. Azokat, akik megtartják, kérjük, hogy a félévi előfizetési díjat, a hátralékosok pedig hátralékaikat is fizessék be.

Lelkészerkeztet. A szamoskrassóvidéki lel-
kész-kör aug. 21-én Szamoskóródon tartotta meg évi
szokásos értekezletét Kürthy Károly lelkészársunk
vendégszerető hajlékában. Az értekezlet a régi szo-
kástól eltérőleg alkalmi templomi istentisztelettel kez-
dődött, amelyen Oláh Sándor krassói lelkész az Ap.
Csel. 4. r. 20. verse alapján nagyszámu hallgatóság
előtt találóan fejtette ki a lelképásztörök nehéz, meg-
oldásra váró feladatait, amelyeket mai közönyös, hi-
tetlen, elárvult, erkölcsileg tönkrement, beteg világ-
ban minden lelki erő teljes megfeszítésével, élő, sze-
mélyes hittel meg kell oldani, végre kell hajtani. —
Megbeszélés tárgyává tette az értekezlet a vasárnapi
iskola ügyét. E tekintetben komoly, lelkiismeretes
munkára buzdítja tagjait. Lépéseket tesz az e. m.
lelkész-egyesület útján a hétköznapi templomi biblia-
olvasás rendszeressé és állandóvá tételére, a ma-
gyarországi minta és szokás szerint. — Ugyancsak
megkeresi az egyházi felsőbb hatóságot az állami
iskoláknál a református hittanórák szaporításának
kieszközlésére, hogy a vallás és énektanítás inten-
zivebb, alaposabb legyen. — Végül az állami illet-
mények késedelmes kiosztása s ezzel kapcsolatban a
Kolozsváron nyugdíjra levont összegek hová fordítása
került szóba.

Kovács Gyula árofi érdekében írott soraink
már is visszhangra találtak. Felkérem különö-
sen azokat a lelkészársakat, akik Debrecenben
1908—1912 végezték a teológiát, kik vele is-
meretségi vagy éppen baráti viszonyban voltak,
hogy tehetségük szerint jöjjenek e szerencsétlenek
segítségére. Atyjuk 1910-ben abszolált, szatmárban
született és ott is káplánkodott s onnan ment el
kicsiny gyülekezetébe, mely iránt való hűségének
ett szomorú áldozata.